

Varför är det färre kvinnor än män som driver lantbruksföretag?

Vilka strukturer påverkar?

Fanny Johansson, Lucas Larsson

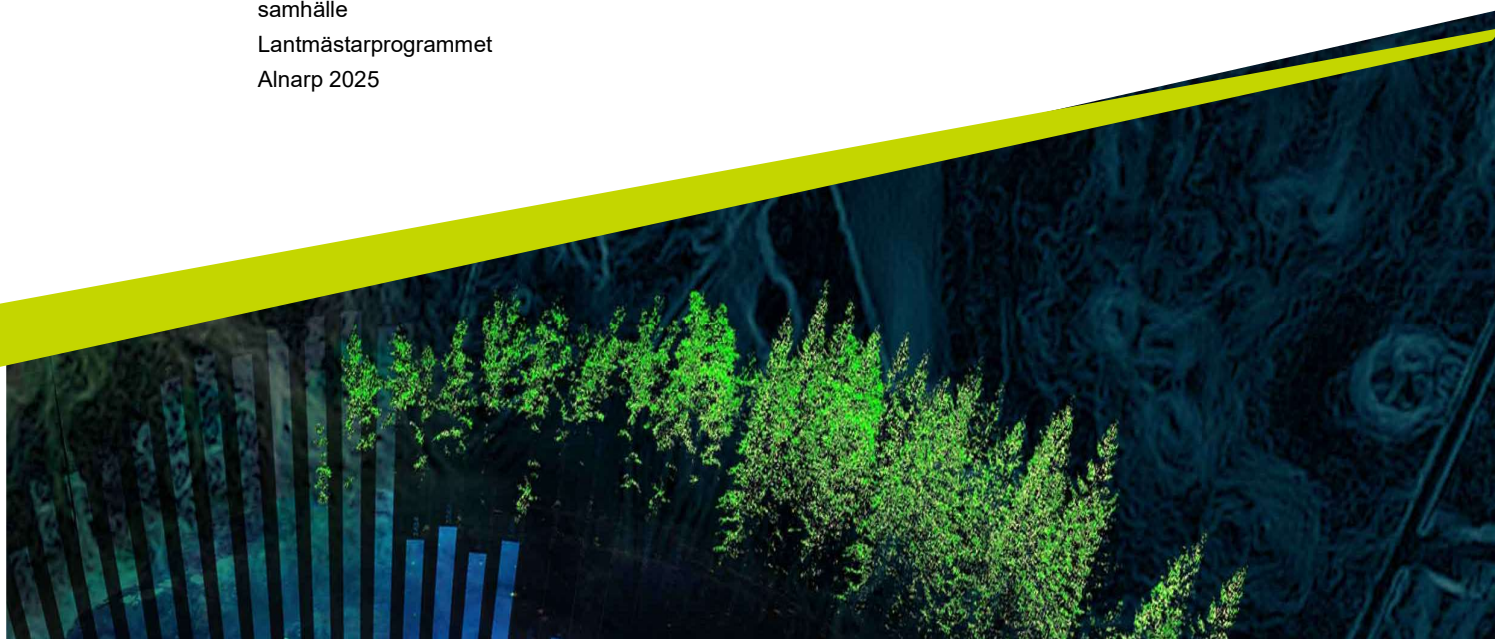
Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp • Grundnivå

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Fakultet för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap/ Institutionen för människa och samhälle

Lantmästarprogrammet

Alnarp 2025

Varför är det färre kvinnor än män som driver lantbruksföretag?

Vilka strukturella hinder finns det?

Why are there fewer women than men running agricultural businesses?

What structural barriers are there?

Fanny Johansson, Lucas Larsson

Handledare:
människa och samhälle

Torbjörn Jonasson, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för

Examinator:
för människa och samhälle

Sebastian Carlsson, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen

Omfattning:

15hp

Nivå och fördjupning:

Grundnivå, G2E

Kurstitel:

Lantmästarprogrammet

Självständigt arbete i Företagsekonomi, G2E-

Kurskod:

EX1018

Program/utbildning:

Lantmästarprogrammet

Kursansvarig inst.:

Institutionen för människa och samhälle

Utgivningsort:

Alnarp

Utgivningsår:

2025

Nyckelord:

Könsroller, riskvilja, åtkomsten av mark, förebilder, lantbruk

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Sveriges Lantbruksuniversitet, Alnarp

Institutionen för människa och samhälle

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (PDF-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Du hittar en länk till SLU:s publiceringsavtal på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>.

☒ JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Förord

Lantmästare, ett treårigt kandidatprogram som omfattar 180 högskolepoäng och som är beläget på Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp.

Lantmästarprogrammet är en bred utbildning som innefattar alla områden inom den agrara näringen. Som student får du även möjligheten att specialisera dig inom antingen företagsekonomi eller lantbruksvetenskap. För att tilldelas en kandidatexamen i företagsekonomi måste studenterna genomföra ett självständigt examensarbete som ska motsvara 15 högskolepoäng.

Idén till denna litteraturstudie väcktes genom att vi såg en minoritet av kvinnliga lantbruksföretagare, dels bland studenterna i vår klass som skulle ta över lantbruksföretaget hemma, dels redan befintliga gårdar. Frågan dök då upp, ”varför är det så?”.

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare, Torbjörn Jonasson, som hjälpt oss genom denna process. Vi vill även tacka vår kursledare, Erik Hunter, som har givit oss många bra tips på vägen.

Alnarp, maj 2025

Fanny Johansson
Lucas Larsson

Sammanfattning

Endast 24% av de enskilda lantbruksföretagen i Sverige ägs av kvinnor medan resterande 76% ägs av män. Detta skapar frågor kring jämställdhet och de olika könens förutsättningar för att driva lantbruksföretag.

Syftet med denna litteraturstudie är att undersöka vilka strukturer som påverkar kvinnors företagande inom lantbruk. Litteraturstudien är baserad på tidigare forskning och statistik med ett fokus på de strukturella och samhälleliga hindren.

Resultatet visar att normer, begränsad tillgång till mark, föräldraledighet, avsaknaden av riskvilja samt avsaknaden av kvinnliga förebilder är hinder som gör det svårt för kvinnor att driva företag.

Studien visar att det kommer krävas en förändring i samhällets syn på företagande inom den gröna näringen. Det är ofta mannen som är ansiktet utåt för företaget då det är han som är på gården och gör det synliga, fysiska arbetet på gården medan kvinnan sköter om barn och hem. I många enskilda företag drivs företaget på gården där man bor vilket gör det svårt att skilja på arbete och fritid vilket kan göra att kvinnans arbete på gården osynliggörs.

Nyckelord: Könroller, riskvilja, åtkomsten av mark, förebilder, lantbruk

Abstract

Only 24% of sole proprietorships in Swedish agriculture are owned by women, while the remaining 76% are owned by men. This raises questions about gender equality and the different conditions for men and women to run agricultural businesses.

The purpose of this literature review is to examine the structures that influence women's entrepreneurship in agriculture. The study is based on previous research and statistics, with a focus on structural and societal barriers.

The results show that norms, limited access to land, parental leave, lack of risk-taking, and the absence of female role models are obstacles that make it difficult for women to run businesses.

The study highlights the need for a shift in society's perception of entrepreneurship within the green sector. It is often the man who is seen as the face of the business, as he is the one working visibly and physically on the farm, while the woman tends to the children and home. In many sole proprietorships, the business is run on the farm where the family lives, making it difficult to separate work from leisure. This can result in women's work on the farm being rendered invisible.

Keywords: Gender roles, willingness to take risks, access to land, role models, agriculture

Innehållsförteckning

Figurförteckning	10
Förkortningar	11
1. Inledning	12
1.1 Bakgrund	12
1.1.1 Traditionella könsroller och normer	12
1.1.2 Föräldraledighet	12
1.1.3 Könsfördelning hos företagare i Sverige	12
1.1.4 Könsfördelning hos företagare inom den gröna sektorn	13
1.1.5 Regeringens jämställdhetsmål	13
1.2 Problembeskrivning	14
1.3 Syfte och mål	14
1.4 Avgränsningar	15
2. Metod	16
2.1 Urval	16
2.1.1 Databaser och sökstrategi	17
2.1.2 Urvalsprocess	17
2.1.3 Analys	17
3. Litteraturgenomgång	19
3.1 Genus	19
3.1.1 Normer	19
3.1.2 Genusnormer	20
3.2 Företagande	20
3.2.1 Starta och driva företag	20
3.3 Att driva lantbruksföretag	22
3.3.1 Förutsättningarna för ett lantbruksföretag	22
3.3.2 Privatlivet och arbetet	23
3.3.3 Familj	24
3.4 Generationsskifte	26
3.5 Kvinnors självbild och avsaknaden av kvinnliga förebilder	26
4. Diskussion	28
4.1 De individuella egenskaperna (riskvilja)	28

4.1.1	Riskviljans påverkan på lantbruksföretagandet	28
4.2	Förebilder och ambitioner	29
4.3	Obetalt hemarbete, föräldraskap & lagstiftning.....	30
4.3.1	Föräldraledigheten och företaget.....	31
4.3.2	Lagstiftningens påverkan	32
4.4	Genusnormernas inverkan.....	33
5.	Förslag på fortsatta studier	35
6.	Slutsats	36
6.1	Riskviljans påverkan	36
6.2	Socialförsäkringens konstruktion	36
6.3	Normers inverkan.....	37
6.4	Kritik mot resultatet	37
6.5	Avslutande ord	38
	Referenser	39
6.6	Rättskällor	43

Figurförteckning

Figur 1 Normalfördelningskurva riskvilja exempel	21
--	----

Förkortningar

EU	Europeiska unionen
LRF	Lantbrukarnas Riksförbund
SLU	Sveriges lantbruksuniversitet
WEAI	Women Empowerment Agriculture Index
SGI	Sjukpenninggrundande inkomst

1. Inledning

1.1 Bakgrund

1.1.1 Traditionella könsroller och normer

I lantbrukssektorn har andelen kvinnor som äger företag och gör karriär ökat men det är fortfarande inte jämställt (Jordbruksverket, 2015). Sitter de traditionella könsrollerna fortfarande kvar undermedvetet eller kan det bero på andra faktorer som till exempel föräldraledigheten som i vissa fall männen inte kan ta ut då det krävs av kvinnan att hon ska vara hemma med barnet de första dagarna.

1.1.2 Föräldraledighet

I över 50 år har föräldraförsäkringen hjälp föräldrar att klara av de ekonomiska svårigheterna som uppkommer när man inte kan arbeta på grund av barn (Försäkringskassan, 2024). Under denna tid har vi sett en utveckling där män tidigare bara har tagit ut cirka 0–19% av föräldrapenningdagarna men idag tar männen ut cirka 30% och kvinnorna tar ut 70% av dagarna (Försäkringskassan, 2025). Det innebär att utvecklingen går på rätt håll men det är fortfarande en lång bit att vandra.

Eftersom kvinnan tar ut avsevärt längre föräldraledighet så riskerar det att påverka hennes framtida försörjning negativt. Det kan leda till att kvinnan hamnar i en ekonomisk och yrkesmässigt sämre position vilket påverkar löneutvecklingen, eventuell ”karriär” samt pensionen (Håkansson, 2021).

1.1.3 Könsfördelning hos företagare i Sverige

Vid undersökningar som generellt sett undersöker fördelningen av företagare tas alla företagsformer med i beräkningarna. Dessa undersökningar visar på en ojämn fördelning mellan män och kvinnor, där andelen kvinnliga företagare med anställda endast uppgår till 20,6% år 2021. Detta kan ställas i relation till EU som helhet där

Sverige hamnar på plats 26 av 27 men även att inget av länderna har en andel över 35% (Svenskt Näringsliv, 2023).

Av detta kan olika aspekter identifieras. En är att det är inte enbart i Sverige som skillnader finns utan det finns markanta skillnader i hela EU. Den andra är att Sverige likväl särskiljer sig genom att ha den näst lägsta andelen i unionen vilket motiverar vidare undersökning av faktorer som påverkar förhållandena i Sverige.

1.1.4 Könsfördelning hos företagare inom den gröna sektorn

Enligt Jordbruksverket rapport avseende lantbruksföretag i Sverige (2024) avseende 2023 utgjordes cirka 90% av lantbruksföretagen av enskilda firmor och cirka 10% av aktiebolag. Av de enskilda firmorna utgjorde kvinnor endast 24% av dessa. Resterande 76% av de enskilda jordbruksföretagen ägs av män. Dock ser man att siffran angående kvinnliga jordbruksföretagare har ökat med cirka 2 procentenheter sen år 2020 då det endast var 22% kvinnliga jordbruksföretagare.

Samma rapport redovisar även genomsnittlig areal som företagen brukar sorterat på typ av jordbruksföretag, kön och företagsform. Denna redovisning påvisar att de jordbruksföretag som drivs och ägs av kvinnor genomgående brukar en mindre areal än de företag som drivs av män.

1.1.5 Regeringens jämställdhetsmål

I Sverige finns av Regeringen 6 framtagna politiska delmål för arbetet mot jämställdhet, enligt nedan:

- *”En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet i samhällets alla sektorer.”* (Regeringen, 2006)
- *”Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.”* (Regeringen, 2006)
- *”Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.”* (Regeringen, 2006)

- *”Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.”* (Regeringen, 2006)
- *”Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.”* (Regeringen, 2006)
- *”Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.”* (Regeringen, 2006)

Att Sverige har denna typ av mål för jämställdhet visar på en vilja att åstadkomma ett mer jämställt samhälle och medvetenhet om vilka risker som finns när så inte är fallet. Propositionen som ligger till grund för målen är antagen 2006 och är således i år (2025) 19 år gammal. Trots en medvetenhet om jämställdhet med uttalade fokuspunkter på makt och ekonomi finns fortfarande tidigare nämnda skillnader i andelen kvinnor jämfört med män som driver företag.

1.2 Problembeskrivning

Som framkommer av den presenterade bakgrunden finns det idag en icke försumbar obalans mellan manliga och kvinnliga företagare generellt i EU, Sverige och de gröna näringarna. Sverige var dessutom det land som hade den näst lägsta andelen kvinnliga företagare i EU.

För lantbruksbranschen kan observeras att fördelningen mellan män och kvinnor vad gäller antalet ägare av jordbruksmark (61%/39%) är jämnare än fördelningen på ägd areal (73%/27%). Dessa siffror är hämtade ur Jordbruksverkets Statistikrapport (2015) och därför bör dessa siffror jämföras med andel kvinnliga lantbruksföretagare under samma tid. Rapporten jämför med fördelningen år 2010 som då var 15%.

En observation som kan göras är att ju närmare företagande kopplat till jordbruksmark könsfördelningen studeras, desto skevare blir den.

1.3 Syfte och mål

Syftet med detta arbete är att undersöka varför så få kvinnor driver lantbruksföretag och om eventuella strukturer påverkar kvinnors möjligheter att driva och utveckla företag inom de gröna näringarna och lantbruksbranschen speciellt.

Arbetet tar fasta på det förslag på fortsatta studier som lämnas i Svenskt Näringslivs rapport ”Varför driver så få kvinnor företag i Sverige?” (2023) som utifrån en genomgång av tillgänglig forskning och statistik lämnar i rapporten flera förslag på faktorer som skulle kunna påverka företagsamheten hos kvinnor jämfört med män. De lyfter även att vidare studier borde göras för att undersöka vilken påverkan det svenska socialförsäkringssystemet har på kvinnors val att driva företag. I rapporten görs däremot ingen egen undersökning rörande vilka faktorer som kan påverka företagsamheten vare sig generellt eller branschspecifikt.

Vid faktainsamlingen till bakgrundsavsnittet framkom i flera källor att inställningen till bland annat risk spelar stor roll (se exempelvis Svenskt Näringsliv, 2025 och Buser & Yuan, 2019) för om en individ blir företagare eller inte och att denna inställning kan skilja sig mellan män och kvinnor. Därav önskar vi undersöka om detta har någon betydelse i lantbrukssammanhang.

Målet med studien är att skapa bättre förståelse för anledningen till att betydligt färre kvinnor driver lantbruksföretag jämfört med män.

1.4 Avgränsningar

Avgränsningar som gjorts är att fokusera på kvinnligt företagande och ägande inom de gröna näringarna med fokus på lantbruket. Detta eftersom lantbruket och de gröna näringarna ofta har speciella förutsättningar jämfört med andra branscher. Vi har även valt att bortse från de jordbruksföretag som drivs som aktiebolag. Detta av flera anledningar. En är att statistik på könsfördelningen är avsevärt mycket mer lättillgänglig avseende enskilda firmor eftersom dessa är fysiska personer och således per automatik är man eller kvinna och detta är inget som kan ändras, till skillnad från aktiebolag där styrelse, ägare och verklig huvudman kan ändras från år till år.

En annan anledning är att en försumbar del av den svenska åkermarken ägs av juridiska personer. Enligt Jordbruksverkets statistikrapport (2015) har endast 9% av åkermarken en ägare som inte räknas som enskild.

2. Metod

Detta arbete har genomförts som en litteraturstudie enligt arbetets syfte att undersöka dels varför det är så få kvinnor som driver lantbruksföretag jämfört med män, dels vilka strukturer det finns som påverkar kvinnors möjligheter till lantbruksföretagande. En litteraturstudie valdes för att sammanställa befintlig forskning inom ämnet som delvis varit frikopplat från varandra tidigare samt på grund av att den intervjustudie som hade kunnat genomföras inom ramen för 15 högskolepoäng inte hade gett ett generaliserbart resultat då bedömningen att högst 10 intervjuer hade rymts i arbetet gjordes. Därutöver hade en litteraturgenomgång av minst samma omfattning som den nu presenterade behövts för att analysera intervjuerna på ett begripligt sätt. Inte heller en litteraturstudie är fullt ut generaliserbar men kan göras *mer* generaliserbar genom att dels välja granskade artiklar med större underlag i sina studier, dels kritiskt granska trovärdigheten hos artiklarna som väljs samt källorna som dessa bygger på. Sammantaget är det enklare att uppnå en större och mer diversifierad kunskapsbas i litteraturen än genom intervju- eller enkätstudier då underlagets storlek ökar exponentiellt utan att arbetsinsatsen behöver öka exponentiellt.

Av ämnets natur följer att det finns källor som tycker saker utan att ha stöd för det i litteraturen och att tyckande och känslor tar mer plats än i andra ämnen då frågan i många delar är subjektiv och rör upp känslor hos individer. Bedömningen att även detta är viktigt att fånga upp har gjorts och därav får även tidningsartiklar och andra kandidatarbeten utgöra källor men deras åsikter eller påståenden behöver stöttas av vad forskningen säger.

2.1 Urval

I arbetet har vetenskapliga rapporter, artiklar samt rapporter från branschorganisationer såsom Lantbrukarnas Riksförbund och Svenskt Näringsliv inkluderats. Även data och statistik från Jordbruksverket har använts.

Kriterierna för urvalet har varit att materialet ska antingen:

- Behandla lantbruksbranschens speciella förutsättningar
- Undersöka och diskutera könsskillnader bland lantbrukare och/eller företagare
- Publicerade från 2010 och framåt

- Skrivna på svenska eller engelska
- Vara relevanta för svenska förhållanden

2.1.1 Databaser och sökstrategi

Sökningen har genomförts i diverse databaser, exempelvis Google Scholar, PubMed, Web of Science och SLU:s databas. Anpassning av sökorden efter ämnesområdet gjordes och kombinerades med booleska operatorer. Exempel på söksträngar:

- "kvinnor AND lantbruk AND kön"
- "kvinnligt företagande"
- "entrepreneurship AND factors"
- "kvinnor AND lantbruk AND Sverige"

Vidare kompletterades sökresultatet med granskning av referenslistorna hos de relevanta artiklarna. Även sökningar på Google med samma söksträngar har gjorts för att försöka fånga upp den allmänna opinionen.

2.1.2 Urvalsprocess

Sökresultaten granskades på titel och abstract i första hand. De artiklar som bedömdes som relevanta enligt kriterierna analyserades sedan enligt analyskapitlet. En stor del av sökresultaten utgjordes av artiklar som upplevdes populistiska och med sämre forskningsunderlag. Dessa förkastades.

Även artiklar där forskningen bestod av material från länder i en kontext avlägsen den svenska utgjorde en stor del av sökresultatet. I dessa fallen gjordes en avvägning av hur pass väl resultatet av dessa skulle kunna överensstämma med svenska förhållanden och artiklar som var specifika för ett lands förhållanden uteslöts. Exempelvis artiklar som undersökte allmängiltiga fenomen såsom grupperns påverkan på en individ och liknande har använts. I dessa fallen har en principiell användning av resultaten eftersträvat.

2.1.3 Analys

Texterna djuplästes och relevant samt meningsbärande innehåll markerades och har sedan använts i koncentrerad form i detta arbete

Vi utgår ifrån modellen Women's Empowerment in Agriculture Index (WEAI) (Alkire et. al., 2013) som i detta arbete kommer användas för att identifiera och värdera olika strukturers påverkan på kvinnors möjligheter till lantbruksföretagande i Sverige.

Modellen utgör ett etablerat ramverk för att mäta kvinnors egenmakt inom jordbrukssektorn, och bygger på tre huvuddomäner: instrumentell, inneboende och kollektiv handlingsförmåga. Den instrumentella handlingsförmågan ("power

to”) omfattar individens möjligheter att agera och fatta egna beslut i det dagliga livet. Denna domän inkluderar indikatorer som produktiva beslut, ägande av tillgångar (inklusive mark), tillgång till krediter och finansiella tjänster, kontroll över användningen av inkomster, balans mellan arbete och privatliv samt möjligheten att besöka viktiga platser.

Den inneboende handlingsförmågan (”power within”) fokuserar på interna psykologiska resurser såsom autonomi i beslut rörande inkomster, upplevd självförmåga (self-efficacy), attityder till våld i nära relationer samt graden av respekt inom hushållet.

Slutligen mäter domänen för kollektiv handlingsförmåga (”power with”) individens kapacitet att agera tillsammans med andra, vilket operationaliseras genom indikatorerna medlemskap i grupper samt medlemskap i inflytelserika grupper.

WEAI tillämpas ofta i både internationella och nationella studier för att belysa könsbaserade ojämlikheter inom jordbruket och utgör ett användbart verktyg för att förstå de strukturella och individuella hinder som påverkar kvinnors deltagande och inflytande inom de gröna näringarna (Alkire et al., 2013), (Quisumbing et. al., 2023).

I detta arbete utgör modellen ett stöd för att identifiera faktorer som antingen direkt eller indirekt kan skapa eller utgöra strukturer som påverkar kvinnors möjligheter för företagande inom lantbruksnäringen. Användandet av modellen innebär även, i detta fall, att det antas att driften av ett företag innebär en förhållandevis hög grad av egenmakt. Resonemanget bakom antagandet blir att faktorer som stärker egenmakten även stärker möjligheten till företagande. Vice versa kan en låg uppfyllnad av modellens domäner och sämre möjligheter eller lägre uppfyllnad av domänernas faktorer indikera ett sämre utgångsläge för att bedriva företag. Somliga av faktorerna i modellen behandlas inte i arbetet med anledningen att de bör vara av mindre betydelse i en svensk kontext. Exempelvis möjligheten att besöka viktiga platser ser vi inte som något unikt utan det är självklart att män och kvinnor har samma möjligheter till det. Våld i nära relationer är visserligen en viktig fråga men våldet har allvarligare konsekvenser än en eventuell minskad möjlighet att bedriva företag.

3. Litteraturgenomgång

3.1 Genus

Det finns det biologiska könet, kort sagt om du är född med ett manligt eller kvinnligt kön, sen finns det genus som beskriver det sociala och kulturella skapandet av könet. Enligt nationella sekretariatet för genusforskning kan genus uttryckas som tolkningen av de biologiska skillnaderna.

De säger också att Genus kan påverka saker i privatlivet så som ansvarstagandet i hemmet. Även saker i yrkeslivet kan påverkas då det finns tydliga genuskillnader i det manliga och kvinnliga sättet att vara (Nationella sekretariatet för genusforskning, 1999).

Enligt Beaman et al. (2012) är det en vedertagen uppfattning inom sociologin att de attribut som tillskrivs individer beroende på kön delvis är en social konstruktion. Beaman et al. (2012) kommer, genom en studie utförd i Indien, fram till att genom yttre påverkan i form av exempel på kvinnor som utför annat arbete än hemarbete minskar unga kvinnors vilja att endast ta hand om barn och familj. Viljan att i stället utbilda sig och arbeta ökade.

3.1.1 Normer

Enligt Länsstyrelsen västra götaland (2023) är normer oskrivna regler som påverkar hur vi beter oss i samhället. Man kan säga att normer är det beteendet som anses vara normalt i Sverige. De ger exempel på vad som anses vara normer i vårt samhälle, till exempel att köa i matbutiker. Det finns inga skrivna regler på att vi ska ställa oss på led och betala i tur och ordning utan det är en oskriven regel i samhället som du förväntas följa.

Det finns även något som brukar benämnas könsnormer som beskriver hur respektive kön förväntas vara. Det kan vara att de olika egenskaper som generellt tillskrivs kvinnor och män, till exempel att kvinnor anses vara mer känsllosamma medan män anses vara praktiska. Könsnormerna kan även observeras i män och kvinnors yrkesval. Kvinnor väljer oftast yrken som är mer omhändertagande som vård, medan män väljer yrken som är mer tekniska (Dillner & Andersson, 2024). Inom lantbruket tenderar kvinnor att arbeta mer med det manuella och

omsorgsrelaterade delarna, detta kan vara saker som djurvård och djurproduktion i olika former. Männen däremot tenderar att arbeta mer inom de tekniska och maskinrelaterade lantbruksformerna (Troberg, 2020).

3.1.2 Genusnormer

Genusnormer får man om man kopplar ihop genus med normer, alltså hur det sociala könet förväntas bete sig och vara i samhället.

Även i lantbruket finns det genusnormer, framför allt i vilket yrke och vilket arbete som de respektive könen väljer.

Kvinnor väljer hästverksamheter medan männen väljer nästintill allt annat inom lantbrukssektorn (Sivertsen & Rohdin, 2021).

Ofta i lantbrukssektorn bedrivs familjeföretag. I ett familjeföretag där både kvinnan och mannen arbetar syns inte kvinnans arbete i samma utsträckning som männens. Kvinnorna sköter mer av hushållsarbetet medan männen tar hand om dom fysiska uppgifterna som har med lantbruket att göra (Sivertsen & Rohdin, 2021). Genusnormerna säger att det är mannens uppgift att köra traktorn medan det är kvinnans jobb ta hand om barnen (Sivertsen & Rohdin, 2021).

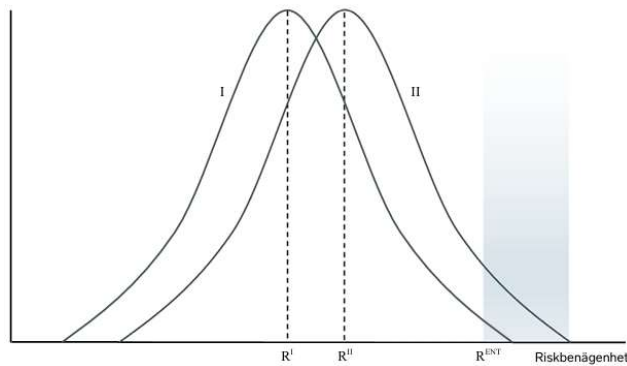
3.2 Företagande

3.2.1 Starta och driva företag

Enligt rapporten *Skillnaden i entreprenörskap mellan kvinnor och män* (Svenskt Näringsliv, 2025) finns det ett flertal förmågor som är av vikt när företag ska startas och drivas. Ett centralt begrepp utöver branschkunskap är tilltron till den egna förmågan, något som ligger nära till grund för den företagsamma förmågan, det vill säga förmågan att ta risker och hantera konkurrenssituationer.

Vamvaka et. al., (2020) har funnit att det finns skillnader mellan hur män och kvinnor reagerar på upplevda risker. Enligt Vamvaka är män mer benägna att utsätta sig för risk än kvinnor trots att samma bedömning av risken kan ligga till grund för beslutet. Detta gäller generellt på gruppnivå med förhållandevis små skillnader och innebär inte att alla män är mer riskbenägna än kvinnor. Svenskt näringsliv (2023) förklarar och illustrerar hur små skillnader likväl kan ge stora utslag i ett hypotetiskt exempel med hjälp av 2 normalfördelningskurvor, se nedan.

Figur 1 Normalfördelningskurva riskvilja exempel

Om R^I och R^2 är den genomsnittliga riskbenägenheten hos män respektive kvinnor så innebär det att den genomsnittliga kvinnan trots allt är mer riskbenägen än cirka 30% av männen. Därav att det är av vikt att minnas att variationerna inom grupperna är stora. Svenskt Näringsliv (2023) lyfter dock fram att om de egenskaper som önskas hos en entreprenör innehas av individerna i det gråmarkerade området som synes i figuren är det avsevärt fler män än kvinnor i det området trots en relativt liten skillnad på medelvärdet av riskbenägenheten.

Ytterligare personliga egenskaper som enligt Svenskt Näringsliv (2025) kan inverka på företagandet är samvetsgrannhet. Med samvetsgrannhet förstås i sammanhanget ihärdighet och ordningssamhet. Vad ihärdigheten ankommer verkar de uppmätta skillnaderna mellan män och kvinnor vara små (Svenskt Näringsliv, 2025) däremot finns det enligt Svenskt Näringsliv och Weisberg et. al., (2011) skillnader i ordningssamhet. Svenskt Näringsliv menar att enligt Weisberg et. al., är män oförsiktigare och i högre grad bekymmersfria än vad kvinnor är, vilka i stället tenderar att fokusera på ordning och pliktrogenhet i en högre grad än män.

Även Croson och Gneezy (2009) finner vetenskapliga belägg för att inställningen till somliga av entreprenörskapets komponenter skiljer sig mellan män och kvinnor på en generell nivå. De komponenter som Croson och Gneezy identifierat är inställningen till risk, konkurrens och sociala preferenser. Deras slutsats kommer av en forskningsgenomgång på området.

Svenskt Näringsliv (2025) lyfter även Åstebro et. al., (2014) resonemang om att tron på den egna förmågan skulle kunna vara en förklaringsfaktor för mäns överrepresentation när det kommer till att starta företag. Man menar att män, oftare än kvinnor, skulle kunna ha uppfattningen att de kan undvika de negativa utfallen och inte heller oroar sig över de eventuella negativa konsekvenserna som kan uppkomma som en följd av företagandet.

Skillnaderna mellan män och kvinnor vad gäller riskbenägenhet, oro över negativa konsekvenser, konkurrenshantering och samvetsgrannhet kan påverka företagandet. Som exempel kan skillnaderna mellan män och kvinnor medföra att kvinnor i högre utsträckning blir avskräckta av regelbördor och komplicerade regelverk än vad män blir. Anledningen till detta skulle vara att kvinnor i förväg

har sett de risker som finns förknippade med regelverken och noterar dem på ett annat sätt än vad män gör (Svenskt Näringsliv, 2025).

3.3 Att driva lantbruksföretag

3.3.1 Förutsättningarna för ett lantbruksföretag

För att driva ett lantbruksföretag krävs det tillgång till mark eller stallbyggnader i någon form, antingen genom arrende eller ägande. Båda alternativen kommer med för och nackdelar av olika slag och ofta drivs lantbruket med både ägda tillgångar och arrenderade tillgångar. Enligt en statistikrapport från Jordbruksverket (2023) var, år 2022, för riket som helhet cirka 1,27 miljoner ha av totalt cirka 3 miljoner ha arrenderade. Denna mark arrenderades av 25 681 företag. År 2023 fanns det 56171 jordbruksföretag (Jordbruksverket 2024) vilket medför att av alla landets jordbruksföretag arrenderar cirka 45% av företagen mark i någon form, alltså äger majoriteten av företagen mark i någon utsträckning.

Markägandets omfattning föranleder att förutsättningarna för att äga mark belyses. Till att börja med kan det konstateras att det finns bara en bestämd mängd mark på jorden som ska delas av de som vistas på jordklotet. Möjligheterna att påverka mängden mark är små. Den som vill bedriva lantbruksföretag behöver således i regel köpa en del av den mark som finns tillgänglig och de senaste åren har priset på jordbruksmark ökat. Enligt en statistikrapport från Jordbruksverket (2023) avseende priset på jordbruksmark under 2022 har den indexerade prisförändringen av markpriset gått från 100 punkter 1995 till 1000 punkter 2022 för åkermark. I kronor motsvarar det cirka 15' kr/ha år 1995 och 130' kr/ha år 2022. Skillnaderna är även stora i landet och tidigare nämnda siffror är ett genomsnitt av landet som helhet. Exempelvis är åkermarkspriset per ha i Götalands södra slättbygder, som sen 1995 haft det högsta priset per ha, utvecklats från cirka 25' kr/ha 1995 till omkring 280'-290' kr/ha 2022.

Detta medför att stora värden finns i marken och mycket kapital behöver förskansas av de som vill starta en jordbruksverksamhet utan arv eller dylikt innan de kan komma i fråga att köpa någon egen mark att bruka.

Mark och markägandet är inte endast en nödvändig resurs för att bedriva ett jordbruksföretag utan ger även förtur till resurser som till exempel kunskap och utbildning, där de som äger mark kan ta hjälp av rådgivare och delta i olika utbildningar som erbjuds för markägare. Markägare kan också ta del av olika organisatoriska resurser så som branschorganisationer och få där igenom tillgång till ett stort nätverk och stöd från andra markägare. Även de sociala normerna gör att företagare som äger mycket mark får större inflyttande i branschen och jordbruksföreningar (Andersson & Lidestav, 2014).

Statistik visar att 73% av all jordbruksmark som ägs av fysiska personer ägs av män medan endast 27% ägs av kvinnor (Statens jordbruksverk, 2015). Studeras i stället endast antalet ägare utan hänsyn till areal är fördelningen 61% män och 39% kvinnor.

De allra flesta av landets lantbruksföretag drivs som enskild firma (Jordbruksverket, 2024). I en enskild firma läggs resultatet alltid till firmatecknarens inkomst. Det medför att det inte har någon betydelse om företagaren varit ledig eller ej, överskottet av andras arbete kommer likväl att räknas som en inkomst hos Skatteverket (Skatteverket, u.å.) och därmed även i Försäkringskassans (Försäkringskassan). I ett aktiebolag däremot är vinsten varje år aktiebolagets inkomst, oavsett om den kommer av att företagaren arbetat eller om en anställd arbetat (Skatteverket, u.å.).

Ägandet av mark påverkas även av jordförvärvslagen. Enligt denna är det avsevärt mycket svårare för ett aktiebolag att köpa jordbruks- och skogsbruksfastigheter vilket medför att den stora majoriteten av jordbruken drivs i form av enskild firma (SFS 1979:230).

Att driva lantbruksföretag är även regelmässigt tungt. Det finns en uppsjö av riktlinjer och regler att som lantbruksföretagare förhålla sig till. Mycket av dessa finns att finna på Jordbruksverkets hemsida där den intresserade kan botanisera på egen hand. Vidare är det inte enbart det som finns på Jordbruksverkets hemsida som kan vara aktuellt. Beroende på verksamhetens art och omfattning kan även andra regelverk såsom miljölagstiftning komma i fråga om verksamheten räknas som miljöfarlig verksamhet. Enligt lantbrukarnas riksförbund har lantbruket över 600 lagkrav att förhålla sig till och kontakt med 15 olika myndigheter (Lantbrukarnas riksförbund, 2024).

Det är även kapitalkrävande att bedriva lantbruksverksamhet. Som ett exempel har ett genomsnittligt nötkreatur med en slaktvikt på 300-350kg (Gård och Djurhälsan, 2025) ett råvaruvärde (kött) på mellan 15 000–17 500kr vid ett köttpris på 50kr/kg (KLS, 2025). Ponera sedan att lantbrukaren har 100 djur, då är 1750000kr bundet bara i livdjur.

3.3.2 Privatlivet och arbetet

Många svenska lantbruksföretag är familjejordbruk där det inte finns någon tydlig skillnad mellan privatliv och arbete eller arbetsplats och hem (Brandth, 2002). Eftersom hemmet och arbetet finns på samma plats och det oftast är kvinnorna som tar ansvaret för både barn och hushåll kan kvinnornas hårdra arbete på gården lätt bli osynligt (Brandth, 2002).

Ofta arbetar kvinnorna med det oavlönade arbetet i hemmet samtidigt som hon arbetar produktivt i jordbruket. Enligt Brandth (2002) har kvinnor dubbel arbetsbörda eftersom de får arbeta med både det som man klassar som

hushållsarbete samtidigt som de ”hjälper” maken i lantbruket. Brandth (2002) skriver att det är just så som kvinnornas arbete på gården framställs, som en medhjälpare till mannen. I de fall som kvinnorna driver ett eget lantbruksföretag ses det ibland inte som ett riktigt företag och kvinnorna får påtryckningar att ha barnen hemma under arbetsdagen (Broo & Olander, 2020). Det är också mannen som är familj jordbrukets ansikte utåt, det är han som är med på olika lantbruksforum och jordbruksorganisationer (Brandth, 2002). Att involvera sig i branschforum är viktigt för skapandet av de egna ambitionerna och det har visats att de kvinnor som engagerar sig i kooperativ har högre ambitioner och mål (Tabe-Ojong et. al. 2023). Att de egna ambitionerna och målen är viktiga beror på att de blir självförstärkande. Alltså, högre ambitioner leder till hårdare arbete som i sin tur leder till ytterligare högre ambitioner och vice versa med låga ambitioner som inverkar negativt genom mindre engagemang och påverkan från de positiva faktorerna (Dalton et. al. 2016, Stutzer. 2004).

För att kunna starta upp ett lantbruksföretag är ägandet av mark och även ägandet av släktgården viktigt. För i världen var det alltid sonen som fick ta över släktgården. Detta för att man skulle säkerställa att alla gårdar och mark ägs av män. Som Brandth (2002) beskriver så var det endast genom ett äktenskap som kvinnan skulle kunna få tillgång till jordbruket. Dock var det endast om kvinnan blev änka som hon fick rättigheter till egendomen.

Det var också många kvinnor som lämnade jordbrukssektorn för att inte gå i samma fotspår som deras mamma. Allt det hårda men osynliga arbete som kvinnor utförde gav inte dem högre status eller mer pengar och därför ville inte de kvinnliga barnen gå samma väg som deras mamma gått (Brandth, 2002). Att det var så många kvinnor som lämnade jordbruket kan märkas av än idag då det inte finns lika många kvinnliga förebilder som stöttar nya kvinnliga lantbruksföretagare.

De kvinnliga lantbrukarbarnen som blev kvar och valde att ta samma väg som deras mamma ville inte acceptera samma öde och började satsa på sina karriärer som lantbruksföretagare och i takt med att allt blev mer jämställt mellan könen kunde kvinnornas hårda arbete också få en plats i samhället (Brandth, 2002).

3.3.3 Familj

Som tidigare nämnts finns det en skillnad i vad kvinnor och män i det enskilda familjeföretaget arbetar med. Kvinnorna sköter hushållet medan mannen sköter de fysiska uppgifterna som rör lantbruket (Sivertsen & Rohdin, 2021). Det osynliga arbetet som kvinnan gör i hemmet syns inte utåt vilket gör att mannen anses som den enda som driver lantbruket vilket gör att kvinnan hamnar i skuggan av mannen.

För kvinnans del är det inte alltid lätt att välja mellan att fokusera på mammarollen eller att fokusera på karriären. Det är alltid mamman som behöver vara hemma med barnet den första perioden av dess liv vilket gör att kvinnan kan snabbt tappa sin yrkesmässiga position och därmed påverka karriären, löneutvecklingen och pensionen (Håkansson 2021). Föräldraskapet verkar även påverka kvinnors ambitioner för sitt lantbruksföretagande mer negativt än för män då kvinnor med hemmavarande barn har lägre ambitioner än kvinnor utan barn. Även en längre erfarenhet av branschen tenderar att resultera i lägre ambitioner hos kvinnorna (Villacis et. al., 2024).

Att kombinera föräldraskap med att driva lantbruksföretag är inte alltid det lättaste, speciellt för kvinnor. Sverige har ett väldigt bra och välutvecklat föräldrar försäkringssystem men trots det kan det vara svårt att applicera på ett lantbruksföretag där du själv står som ägare och ansvarar för driften.

Sveriges föräldrar försäkringssystem fungerar på så sätt att föräldrarna har tillsammans 480 dagar med föräldrapenning per barn och de första 390 dagarna baseras ersättningen på din SGI (Sjukpenningsgrundande inkomst) medan resterande 90 dagarna har ett fast belopp på 180 kronor om dagen (Försäkringskassan). Är du egenföretagare med enskild firma så baseras din SIG på firmans nettointäkt. Det finns också särskilda bestämmelser som ger den föräldern som inte fött barnet rätt till 10 dagars ledighet i samband med barnets födsel. Man kan också överlåta ett visst antal dagar till den andra föräldern om man inte vill dela lika på föräldrapenningen, dock måste minst 90 dagar tas ut av pappan och 90 dagar tas ut av mamman (Försäkringskassan).

Föräldraledigheten är inte anpassad för lantbrukarnas livsstil. Lantbrukare bor oftast på sin arbetsplats och det blir därför svårt att skilja på arbete och fritid. Enligt Försäkringskassan är förvärvsarbete inte tillåtet under föräldraledigheten och det kan då skapa problem i ett lantbruk där privatliv och arbete smälter ihop och hemmet är en del i företaget.

I en fallstudie som gjordes av Ekman och Humble (2021) intervjuades lantbrukare med barn och där svarade lantbrukarna att det är svårt att kombinera barn med de befintliga uppgifterna på gården. Man kan inte vänta till senare med att mata sitt barn men man kan inte heller vänta till senare med att passa sitt barn utan det är nödvändigheter som måste utföras direkt. Likaså är det med exempelvis med mjölkning och utfodring om du driver mjölkproduktion. Inget av detta går att göra samtidigt och lantbrukarna sa därför att de var beroende av att släkt och vänner kunde hjälpa de med barnpassning.

Man kan också se brister i Försäkringskassans system när det kommer till att räkna ut SGI hos enskilda företagare. Som tidigare nämnts baseras det på firmans nettointäkt och är företaget nystartat och inte riktigt kommit i gång än så kan den

ersättningen bli väldigt låg. Det är saker som detta som kan vara anledningen till att det endast är 3 % av männen som tar ut mer än ett halvår i föräldraledighet medan kvinnorna tar ut cirka 52% (jordbruksaktuellt 2011). Då det oftast är männen som driver lantbruksföretagen och kvinnan har ett ”vanligt” jobb där det inte krävs att hon måste arbeta och inte kan vara ledig så kan hon ta ut föräldraledigheten utan att det skapar problem med Försäkringskassan angående förvärvsarbete. Kvinnan kan inte lämna ifrån sig barnet i början av dess liv och detta kan därför skapa problem på gården.

3.4 Generationsskifte

Förr i världen var det viktigt att alla gårdar och mark ägdes av män. Den enda chansen att en kvinna skulle kunna bli ägare var om hon blev änka och fick ta över gården på grund av dödsfall. Det var mannen som skulle ta hand om gården medan kvinnan skulle ta hand om barnen och sköta hemmet, hon kunde i vissa fall verka som medhjälpare till mannen i jordbruket (Brandth, 2002)

3.5 Kvinnors självbild och avsaknaden av kvinnliga förebilder

Ser kvinnor sig som företagare? Enligt en artikel från svenskt näringsliv (2023) manar på att forsknings visar att män i större allmänhet är mer självsäkra och även mer riskbenägna vilket gör det enklare för dem att anta utmaningen med att starta eget företag. Kvinnor å andra sidan är inte lika riskbenägna och har inte heller lika högt självförtroende och vågar därför inte ta steget och bli egen företagare.

Kvinnor kan också uppleva att de inte har tillräckligt med kunskap eller erfarenhet för att driva ett företag. Kvinnorna ser därför inte sig själva som företagare (Svenskt näringsliv, 2023). Normer i samhället kan även de påverka självbilden. En entreprenör anses vara självsäker och risktagande vilket de flesta kvinnor inte är i samma utsträckning som män (Svenskt näringsliv, 2023).

En kvinna inom lantbruket som startar från noll med ingen mark och inga tidigare erfarenheter bör objektivt sett ha lika stora möjligheter att starta och driva företag som en man har sett endast till de yttre faktorerna. Vägsdäremot även de inre hinder som kvinnorna bär på in såsom självsäkerhet och risktagande hamnarkvinnor i en sämre position att starta företag även i lantbrukssektorn.

Något som också bör vägas in i sammanhanget är vikten av kvinnliga företagare som förebilder.

Trots att Sverige ska ses som ett av de mest jämställda länderna i EU (Europeiska jämställdhetsinstitutet, 2020) är det fortfarande en större andel män än kvinnor som driver företa i Sverige (Svenskt näringsliv, 2023).

Eftersom de kvinnliga företagarna är en minoritet i samhället blir det också svårare för nya kvinnliga företagare att hitta kvinnliga förebilder. Man ser även att kvinnor är mindre riskbenägna och även mindre självsäkra i entreprenörsroller, vilket gör att vikten av fler kvinnliga förebilder ännu viktigare för nya kvinnliga företagare (Svenskt näringsliv, 2023). Vikten av kvinnliga förebilder framkommer i Beaman et. al. (2012) studie som påvisar att i byar som haft kvinnliga ledare minskar unga kvinnors vilja att endast utföra hemarbete. I stället ökar viljan att utbilda sig och de unga kvinnornas aspirationer för livet ökar generellt. Studien visar också att de unga männens ambitioner inte minskar på grund av detta. Denna förändring skedde förhållandevis långsamt i takt med att de kvinnliga ledarna tog mer plats och kunde utöva sitt ledarskap och därmed visa vad de är kapabla till. Därigenom har de troligtvis enligt författarna kunnat inspirera ungdomarna och påverkat deras inställning till sin egen förmåga.

Det finns forskning som visar på att det är färre kvinnor än män som väljer att driva företag under småbarnsåren och det måste finnas en anledning till detta (Gillberg, 2020).

Även de personliga målen och ambitionerna kan påverka resultatet av företagandet och skiljer sig i viss mån mellan män och kvinnor. Empiriskt kan det påvisas att en stor påverkansfaktor vid individens bildande av ambitioner spelar omgivningen och förekomsten av förebilder stor roll (Tabe-Ojong et. al. (2023). Tabe-Ojong lyfter ett exempel där de menar att framgångsrika personer har "räkmacka" eftersom de ofta har en bekantskapskrets bestående av andra framgångsrika personer och företagare att inspireras av och utbyta erfarenheter med. För de som börjar på botten skulle det vara svårare eftersom den erfarenheten inte finns i bekantskapskretsen och de egna målen och ambitionerna begränsas till det man ser i sin omgivning. I studien finner de att omgivningen spelar en stor roll för de personliga målen och ambitionerna. De finner att individer som aktivt omger sig med andra branschkollegor i regel har betydligt högre mål och ambitioner. Dessa ambitioner berör både inkomsten och tillförskansandet av olika tillgångsslag. Vad som ansågs vara att omge sig med branschkollegor var i studien att vara engagerad i kooperativ.

4. Diskussion

Av den behandlade litteraturen kan ett par punkter lyftas fram för vidare diskussion. Vad som kan konstateras inledningsvis är att ämnet är spretigt med flera olika faktorer som påverkar individens möjligheter och vilja att tillvarata möjligheterna samt även i viss mån förmågan att se möjligheterna.

4.1 De individuella egenskaperna (riskvilja)

Ett lantbruk är ett företag, således är en lantbrukare en företagare. Det innebär att lantbrukaren åtminstone i viss mån rimligtvis bör besitta någon av de egenskaper som litteraturen tillskriver en entreprenör och företagare. Den som genomgående får mest fokus av dessa är hur individen ställer sig till att ta risk och hur risktagandet hanteras. På det ämnet finns det en vedertagen diskrepans mellan män och kvinnors riskhantering och riskvilja (Svenskt Näringsliv, 2023).

Hur väl individen tror sig kunna hantera eventuella problem som kan uppkomma till följd av riskerna varierar även de, där män enligt samma princip som vad gäller risken, är mer självsäkra på sin egen förmåga att lösa det på ett eller annat sätt när det har blivit ett problem.

Vidare är lantbruket en bransch som har en tung regelbörda utöver de lagar och regler som alla företag behöver följa gällande till exempel bokföring, skatt och arbetsrätt. Det är även en bransch som är kraftigt påverkad av faktorer som är svåra att styra över. Vädret är tillexempel omöjligt att påverka men har en stor betydelse för hur väl företaget går under det året. Branschen är även kapitalintensiv med mycket bundet rörelsekapital vilket dels kan utgöra ett hinder och göra det svårare för blivande lantbrukare att etablera sig. Dels kan det uppfattas som en risk eftersom stora delar av det bundna kapitalet är uppbundet i grödan som är beroende av vädret eller i djur som kan bli sjuka och behöva slås ut.

4.1.1 Riskviljans påverkan på lantbruksföretagandet

Huruvida dessa två faktorer, riskhantering hos individen och riskmoment i branschen, samverkar negativt för kvinnors möjligheter att driva lantbruk och deras omfattning är svårt att säga med säkerhet, i synnerhet som variationen inom

grupperna gällande risktagande är så pass stor som den är. Därav är det nödvändigt att studera fler faktorer. Dock kan en koppling göras till den andra dimensionen i WEAI-modellen som berör individens självupplevda förmåga. Om det är så att kvinnor är generellt mer avvaktande inför risk, mindre benägna att tävla och försiktigare vid osäkerheter (Svenskt Näringsliv, 2025) skulle det kunna resultera i en sämre självupplevd förmåga att hantera problem, risker och dylikt. Vid lantbruksföretagande flyter, som tidigare nämnt, ofta företagandet och privatlivet ihop utan någon knivskarp gräns mellan varandra. Detta kanske skulle kunna medföra att riskerna med företaget upplevs som större eftersom det även är det egna hemmet och den personliga tryggheten man som företagare riskerar. Utöver den aspekten handlar det ofta om stora summor pengar som riskeras i ett lantbruksföretag, se till exempel räkneexemplet på livdjur i tidigare kapitel. Om satsningen inte faller väl ut och företaget går i konkurs saknas dels det skydd mot personligt betalningsansvar för företagaren som kan fås genom att bedriva aktiebolag eftersom marken ägs i den enskilda firman. Problematiken med stora summor pengar som ska satsas i en bransch där förutsättningarna är svåra att styra delas av både män och kvinnor. Däremot synes kvinnor ha en sämre utgångspunkt i de egna resurserna att hantera problematiken på grund av en generellt sett lägre tolerans för risk i kombination med könsnormer som påverkar omgivningens syn på lantbruksföretagaren och kanske även synen på sig själv som lantbruksföretagare.

4.2 Förebilder och ambitioner

En väg att delvis mildra effekterna av skillnaden i riskpreferenser skulle kunna vara att förevisa fler kvinnliga förebilder inom lantbruksnäringen, enligt kommande stycke.

Att förekomsten av förebilder är viktiga vid skapandet av ambitioner hos en individ har även det kunnat konstateras i forskning. Vid studier har det även visat sig att korrelationen mellan exponering för förebilder och högre ambitioner inte är enbart direkt länkat till yrke, utan det har en något bredare påverkan. I Beaman et. al. (2012) studie visade det sig att ungdomar och unga kvinnor som exponerades för kvinnliga ledare fick högre ambitioner och mål över lag och större vilja att själva bestämma över sina liv. Om viljan att vara på en plats i livet, som kräver att vissa risker tas, finns så ökar kanske viljan att utsätta sig för dessa risker. I en annan studie visade det sig att förebilder funna inom ramen för kooperativt samarbete ledde till högre ambitioner i företagandet (Tabe-Ojong et. al., 2023). Av dessa sammantaget skulle en slutsats kunna vara att nuläget för kvinnor inte är så bra som det skulle kunna vara eftersom de, i förhållande till män, har en brist på kvinnliga

förebilder inom lantbruket. WEAI-modellens 3:e dimension behandlar faktorer som innebär exponering för andra (potentiella förebilder) och involvering i organisationer.

Genom de sämre förutsättningarna för att influeras av förebilder och påverka/s i branschorganisationer blir också möjligheterna till en större egenmakt mindre. En mindre grad av egenmakt innebär också sämre möjlighet för företagandet. Av Jordbruksverkets statistik (2024) framkommer att fördelningen mellan män och kvinnor som företagare inom lantbruket är, sett till enskilda firmor, 24/76. Män har alltså ungefär 3 gånger fler förebilder som de kan se upp till. Denna fördelning påverkar även fördelningen av män och kvinnor som förebilder i de kooperativa samarbetena, vilka visat sig viktiga för skapandet av ambitioner, om antagandet att 24/76 fördelningen är förhållandevis jämn över landet. Om den fördelningen är sann även i de kooperativa samarbetena kan det även innebära att för de kvinnor som trots allt tar steget och blir företagare inom lantbruk inte skapar höga ambitioner och mål i samma utsträckning som männen på grund av mindre förebilder i branschorganisationerna. Dessa studier är gjorda i länder som Indien (se Beaman et. al. 2012) och Kenya (se Tabe-Ojong et. al 2023) vilket skulle kunna föranleda en diskussion kring huruvida deras resultat är tillämpliga i svensk kontext. Att svara tillförlitligt på det utan att göra en likvärdig studie i Sverige är inte helt enkelt.

4.3 Obetalt hemarbete, föräldraskap & lagstiftning

I flera olika sammanhang (generellt i samhället) talas det om kvinnors obetalda hemarbete och ansvar för barn som en möjlig förklaringsmodell till varför samhället fortfarande inte är jämställt mellan män och kvinnor. Studerar vi det obetalda hemarbete och de könsnormer som omger detsamma inom lantbruket finner vi att även här drar kvinnan ett tyngre lass än mannen (Broo & Olander, 2020). I deras intervjustudie, gjord inom ramen för ett kandidatarbete, uppger samtliga tillfrågade respondenter att kvinnan gör den absolut största delen av hemarbetet. Det framkommer även att omgivningens syn på lantbruket skiljer sig beroende på om det är en manlig eller kvinnlig företagsledare, där kvinnornas företag inte riktigt verkar räknas som "riktiga" lantbruk. Kvinnorna upplever också påtryckningar och förväntningar om att ha barnen med under arbetsdagen i stället för att lämna dem på förskola, något männen inte uppger att de upplevt (Broo & Olander, 2020). Villacis et. al., (2024) uppger att för kvinnor är det stora problemet med tid att de förväntas sköta hemmet och barnen utöver företagandet, medan männens orsak till tidsbrist var att de inte hade råd att anställa fler arbetare. Denna studie utgår ifrån enkäter besvarade i bland annat Kenya och Ecuador, och trots det finns dessa likheter med svenska förhållanden. Upplevelserna i Broo & Olander (2020) studie

är endast en mycket liten del av lantbruket i Sverige, men kan ändå påvisa att den typen av inställning till män respektive kvinnor fortfarande existerar. Både männen och kvinnorna i studien uppgav att de önskade att de kunde ha mer tid med barn och familj. Detta väcker en tanke att situationen på de enskilda lantbruken kanske i själva verket är förhållandevis jämställd och arbetsfördelningen ett resultat av ömsesidiga uppgörelser. Anledningen till att bilden ser ut som den gör beror kanske på att man enats om det ekonomiskt och praktiskt mest fördelaktiga upplägget för att familjelivet och företaget, oavsett om det är mannen eller kvinnan som driver det, ska fungera. Om det är på det viset är det en styrkeposition i WEAI modellen som i den andra dimensionen har faktorer som berör delaktighet och autonomi i beslut vad gäller inkomster och respekt inom hushållet. Samtidigt kan det bemötande som kvinnor får från andra delar av samhället när de visar upp sitt företagande påvisa en inställning påverkad av normer. Kommentarer som insinuerar att deras företag inte är ”riktiga” företag eller att de ska ha barnen hemma under arbetsdagen kan visa på en lägre acceptans på gruppnivå. Eventuellt kanske det även kan påverka den kvinnliga företagarens vilja att engagera sig eller berätta om sitt företagande. Om så är fallet sker då två skadliga effekter för kvinnors företagande. Ett lägre deltagande i grupper medför en sämre utgångspunkt för egenmakten och sämre förutsättningar för att skapa ambitioner som får företaget att växa. Vidare berövas andra kvinnor en potentiell förebild som hade kunnat verka inspirerande för dessa och därigenom får kvinnans företagande inte den positiva effekt på andra kvinnor som det skulle kunna haft. Beaman et. al (2012) fann i sin studie att kvinnliga förebilder hade långsiktiga och breda effekter vilket skulle kunna innebära att det är av mindre vikt var eller hur kvinnan är en förebild utan det viktiga är att hon någonstans i någon form visar sig som en förebild.

4.3.1 Föräldraledigheten och företaget

Det är oftast kvinnan som tar ut den största delen av föräldrapenningen och är hemma längst med barnet (jordbruksaktuellt, 2011) vilket innebär att det också är kvinnans ekonomi som påverkas mest (Håkansson, 2021). Kvinnan måste vara hemma med barnet dess första tid i livet och kan därför ha svårt att samtidigt driva ett lantbruksföretag. Det är förbjudet att utföra förvärvsarbete samtidigt som man tar ut föräldraledigheten (Försäkringskassan) men på ett familjeföretag där man exempelvis driver mjölkproduktion så smälter privatlivet ihop med yrkeslivet och det är svårt att skilja på arbetstid och ledighet. Samtidigt måste minst 90 dagar av föräldrapenningen tas ut av mannen och 90 dagar tas ut av kvinnan av de totalt 480 dagarna och arbete på gården får inte utföras. För att få en inkomst till företaget måste en av parterna arbeta på gården och det blir då oftast kvinnan som tar majoriteten av föräldradagarna vilket gör det svårt att samtidigt driva ett lantbruk.

Rent formellt kan de 480 föräldradagarna delas fritt mellan föräldrarna, förutom de 90 dagarna som är reserverade för vardera part. Detta innebär i teorin att det inte borde vara svårare för kvinnor än män att kombinera företagande med föräldraskap. Statistiken visar dock på att kvinnor i praktiken tar en större del av föräldraledigheten (jordbruksaktuellt, 2011) vilket leder till en ojämn fördelning där kvinnor ofta, på grund av regelverk (Försäkringskassan), tvingas pausa sitt företagande under småbarnsåren. Detta kan skapa extra stora problem i ett lantbruksföretag då du helt plötsligt inte bara kan pausa driften av till exempel mjölkproduktionen på grund av föräldraledigheten. Man kan inte heller arbeta parallellt på gården samtidigt som man är föräldraledig då detta är förbjudet vilket innebär att mannen blir den som arbetar på gården och sköter driften och därmed blir företagets ansikte utåt. Denna ojämna fördelning av föräldraledigheten visar inte bara hur individuella val påverkar företagandet utan även hur de djupt liggande genusnormerna och förväntningarna kring vem som ska ta ansvar för barn och hem påverkar företagandet.

4.3.2 Lagstiftningens påverkan

En del av skulden till den ojämna fördelningen skulle eventuellt kunna läggas på skattelagstiftning och jordförvärvslagen. En föräldraledig lantbrukare, med aktiebolag, hade haft möjligheten att anställa någon att utföra företagarens arbete utan att vinsten från den anställdes arbete påverkar företagarens beskattningsbara förvärvsinkomst och därmed uteblir eventuella diskussioner med Försäkringskassan avseende annan inkomst under föräldraledigheten. Det överskottet som blir kan tas ut kommande år eller återinvesteras i verksamheten. Detta är en möjlighet som finns lättillgänglig för i stort sett alla andra branscher där det inte innebär några större skillnader utöver skattetekniska att bedriva verksamheten som aktiebolag eller enskild firma. I lantbruksnäringen däremot drivs de flesta verksamheter som enskild firma där överskottet av verksamheten deklarerar som inkomst varje år vilket påverkar exempelvis föräldraledigheten.

I lantbruksbranschen (och skogsnäringen likaså) ställer jordförvärvslagen i princip som krav att en lantbrukare, om verksamheten bedrivs i ett aktiebolag, även driver en enskild firma genom de restriktioner som finns för aktiebolag att köpa mark. Eftersom marken är en nödvändig resurs i majoriteten av lantbruksföretagen och de speciella regelverk som berör aktiebolags jordförvärv blir det nödvändigt att åtminstone äga marken i den enskilda firman. Detta kan kanske uppfattas som en bagatell men räntor och amorteringar skall betalas vilket innebär att den enskilda firman principiellt sett kommer att göra ett resultat som motsvarar årets amorteringar.

4.4 Genusnormernas inverkan

Genusnormerna påverkar hur andra människor ser på en persons kompetens och roll, i detta fall som företagare i lantbrukssektorn. Det påverkar även både kvinnor och mäns självbild och därmed val av yrke. Kvinnor väljer till största del mer omhändertagande yrkesroller så som vård och omsorg medan män väljer mer tekniska yrkesroller (Dillner & Andersson, 2024).

”Den typiska lantbrukaren” är ofta manlig och även om kvinnorna är med och arbetar i lantbruket så osynliggörs de ofta i arbetet på gården (Brandth, 2002). Kvinnorna utmålas som medhjälpare till mannen och det är mannen som är ansiktet utåt för lantbruksföretaget i olika sociala sammanhang (Brandth, 2002).

Genusnormerna påverkar därför vem som får ta plats, vem som får synas och vem som förväntas ta över lantbruket när det är dags för generationsskifte. Eftersom genusnormer länge har hindrat kvinnor från att äga och driva lantbruk så anses det vara de ”normala” och den manliga lantbruksföretagaren fortsätter vara ansiktet utåt i samhället. Eftersom kvinnorna har ansetts vara ”medhjälpare” till mannen i lantbruksföretag (Brandth, 2002) blir det svårt för kvinnan att etablera sig som företagare och kräva samma bemötande av exempelvis banker, rådgivare och samhället som de manliga företagarna. Genusnormerna säger att det ska vara manliga lantbruksföretagare och kvinnorna sköter barn och hushåll (Sivertsen & Rohdin, 2021).

Modellen WEAI tar upp maktsymmetrier i jordbruket och påvisar vem som får fatta beslut om exempelvis inkomster, produktion och resurser vilket kan påverka kvinnors möjlighet att driva företag. Eftersom det oftast är män som äger mark och diverse resurser kan det bli svårare för kvinnan att starta eller driva företag då banker och rådgivare ofta ser till personens tillgångar vid bedömning av exempelvis lån. Även dubbelarbetet som kvinnor gör med arbetet i lantbruket plus att sköta hushåll och barn är något som WEAI tar upp som ett hinder för kvinnors företagande.

Vad krävs för att bryta dessa genusnormer? Genom fler kvinnliga förebilder i företagsrollen ökar vi chansen att fler kvinnor ser företagandet som en möjlig väg (Tabe-Ojong et. al., 2023, Beaman et. al., 2012) och med ett pågående generationsskifte där den äldre generationen som till större del lever kvar i de gamla normerna byts ut skapas en bättre miljö för kvinnor som företagare inom lantbruk. En miljö där de ses som företagare och är lika mycket ansiktet utåt som de manliga företagarna är.

Det är viktigt att lyfta normerna och framför allt genusnormerna då de påverkar vårt samhälle och synen på vad som anses manligt och kvinnligt. Synliggör man inte de normer som finns är det svårt att förändra dem.

5. Förslag på fortsatta studier

Under arbetet med denna litteraturstudie har vi identifierat att det saknas underlag för att kunna dra fullständiga slutsatser. Vi anser att det behövs mer övergripande forskning för att kunna dra mer generella slutsatser.

En studie som hade varit intressant att genomföra är intervjuer med kvinnliga lantbruksarbetare eller medägare som inte valt att driva egna företag. Det kan också vara lantbrukarpar där mannen står som ägare på företaget. Detta för att förstå deras drivkrafter, tankar och hinder.

Vi övervägde själva att göra en sådan typ av intervjustudie men insåg att är för resurs- och tidskrävande att utföra inom ramen för vårt kandidatarbete. Vi hade endast tid och tillgång till ett fåtal intervjupersoner vilket ger oss ett mer illustrativt resultat snarare än ett representativt resultat.

Det finns därför ett tydligt behov av en större intervjustudie som kan ge kvinnorna en chans att själva berätta vad dom anser är hindren när det kommer till kvinnligt företagande i lantbruksbranschen. Vi hoppas att vår litteraturstudie kan bidra som underlag till en framtida intervjustudie där frågorna kan baseras på de strukturella och samfälliga hindren som vi studerat i denna litteraturstudie.

6. Slutsats

En tydlig samhällsstruktur visar sig i att endast en fjärdedel av alla enskilda lantbruksföretag ägs av kvinnor.

Strukturella och samhälleliga hinder verkar påverka det kvinnliga företagandet. Till viss del inverkar även de individuella egenskaperna som i det undermedvetna påverkas av de genusnormer och traditionella könsnormerna som finns i samhället.

6.1 Riskviljans påverkan

En grund för de skillnader som finns ligger hos individen som driver företaget. Det har påvisats att kvinnor generellt sett är mindre benägna att utsätta sig för risker. Riskaversionen hos kvinnor jämfört med män kan dock inte påstås vara den enda anledningen eller den största anledningen. Däremot skulle den kunna samverka med de andra faktorerna i varierande grad och har troligtvis olika betydelse beroende på vilken faktor som den kombineras med.

6.2 Socialförsäkringens konstruktion

Faktorer som föräldraledighet, där kvinnan tar ut en större andel av föräldradagarna påverkar möjligheterna av att driva företag. Detta kan man se som både ett strukturellt hinder där kvinnan måste vara hemma med barnet dess första tid i livet och även den påverkan som skattelagstiftningen och Jordförvärvslagen har. Enligt Försäkringskassan är förvärvsarbete inte tillåtet under föräldraledigheten och i en enskild firma kommer resultatet/intäkterna alltid till firmatecknare vilket innebär att kvinnan som egentligen varit ledig kan få inkomst via en anställd eller liknade som arbetat på gården under föräldrarnas ledighet. Eftersom man inte får ha någon annan inkomst eller utföra förvärvsarbete under föräldraledigheten så skapar detta problem för den enskilda lantbruksföretagaren. Att driva verksamheten som aktiebolag är även det förenat med hinder och utträderar inte behovet av att även bedriva enskild näringsverksamhet på grund av Jordförvärvslagen. Här finns en i lag befäst struktur som försvårar för kvinnor att driva ett lantbruksföretag på samma villkor som män. Objektivt sett är detta ett hinder för både för män och kvinnor sett

till föräldraskap och företagande, dock har män möjlighet att i större utsträckning välja bort föräldraledigheten.

6.3 Normers inverkan

Samtidigt kan man föräldraledigheten ses som ett samhällshinder där traditionella könsroller och samhället syn på vem som borde vara hemma med barnet spelas in. Även om man själv väljer hur de 480 föräldradagarna ska fördelas mellan parterna så ser man att det oftast är kvinnan som tar det största ansvaret och det är svårt att bryta dessa normer och synen i samhället.

Även äganderätt och tillgång till kapital påverkar möjligheterna att starta ett eget lantbruksföretag. Med traditionella könsroller och genusnormer från förr i världen gick större delen av all mark och gårdar till sonen under ett generationsskifte, vilket skulle kunna inverka beslut vid generationsskiften än idag.

Eftersom de kvinnliga lantbruksföretagarna är en minoritet jämfört med de manliga lantbruksföretagarna så finns därmed färre kvinnliga förebilder i branschen. Detta kan påverka kvinnors val att bli företagare. Hade det varit fler kvinnliga företagare så hade kanske fler kvinnor också vågat starta eget lantbruksföretag.

6.4 Kritik mot resultatet

Arbetet har genomförts som en litteraturstudie och även om åtgärder för att minska risken för ett oriktigt resultat vidtagits enligt beskrivningen i metodkapitlet kan det inte helt uteslutas att källor som använts i större utsträckning fått en större påverkan. Exempelvis kan Svenskt Näringsliv och deras tyngd på individens egenskaper ha påverkat arbetet genom sina rapporter även om även andra källor också använts och det i somliga fall förekommer olika användning av samma källor i detta arbete och rapporter som lästs.

Användningen av kandidatarbeten i detta arbete bör föranleda att resultatet tas emot kritiskt då dessa arbeten inte heller kan presentera några tvärsäkra slutsatser utan i många fall bör de endast tjäna som exempel för hur det kan se ut, i synnerhet de gånger de förekommer exempel där de drar slutsatser baserat på intervjuer som inte går att generalisera. De är likväl en komponent som kopplar verkligheten till teorin och tjänar därför ett syfte i texten. Likaså behöver hänsyn tas till att ett kandidatarbete är just ett kandidatarbete med bland annat de begränsningar som nämns i metodkapitlet samt att vi som läsare kan inte se om det varit ett bra eller dåligt arbete enligt examinatorn och tillförlitligheten blir därför också sämre.

6.5 Avslutande ord

För att det ska ske en förändring är det inte bara de strukturella hindren som måste förändras utan man måste även arbeta med att synliggöra kvinnornas arbete i lantbruket. De normer och strukturer som finns när det kommer till familj, traditionella könsnormer och branschen behöver utmanas för att få en utveckling mot ett mer jämnt fördelat företagande.

Referenser

- Alkire, S., Meinzen-Dick, R., Peterman, A., Quisumbing, A., Seymour, G., Vaz, A. (2013)
The Women's empowerment in agriculture index
World Dev., 52 (2013), pp. 71-91, [10.1016/j.worlddev.2013.06.007](https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2013.06.007)
- Andersson, E., Lidestav, G., (2015) *Jämställdhet som branschgemensam strategi i skogsbrukssektorn*. Sveriges Lantbruksuniversitet. Institutionen för skoglig resurshushållning.
https://pub.epsilon.slu.se/13050/7/andersson_e_lidestav_g_160225.pdf
- Beaman, L., Duflo, E., Pande, R., Topalova, P. (2012), Female Leadership Raises Aspirations and Educational Attainment for Girls: A Policy Experiment in India. *Science* 335, 582-586 (2012). DOI: [10.1126/science.1212382](https://doi.org/10.1126/science.1212382)
- Brandth, B. (2002), Gender Identity in European Family Farming: A Literature Review. *Sociologia Ruralis*, 42: 181-200. <https://doi.org/10.1111/1467-9523.00210>
- Broo, H., Olander, C. (2020). *Kvinnligt och manligt företagande – Lantbrukarnas syn på olikheter och möjligheter i de gröna näringarna*. Sveriges Lantbruksuniversitet. Lantmästarprogrammet.
https://stud.epsilon.slu.se/16171/7/broo_h_olander_c_201014.pdf?utm_source
- Buser, T., Yuan, H. (2019). "Do Women Give Up Competing More Easily? Evidence from the Lab and the Dutch Math Olympiad", *American Economic Journal: Applied Economics*, vol. 11, nr 3.
<https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/app.20170160>
- Croson, R., Gneezy, U. (2009). Gender differences in preferences. *Journal of Economic Literature*, 47, 448–474. doi:10.1257/jel.47.2.448
- Dalton, P. S., Ghosal, S., Mani, A. (2016). "Poverty and Aspirations Failure." *The Economic Journal* 126(596): 165–188.

- Dillner, I., Andersson, E., (2024) *Synen på yrkesrollen som virkesköpare-En jämförelse mellan utbildning och verklighet*. Sveriges Lantbruksuniversitet. Skogsmästarprogrammet. [dillner-i-andersson-e-20240829.pdf](https://stud.epsilon.slu.se/4564/1/ekman_et_al_120720.pdf)
- Ekman, L. & Humble, A. (2012). Föräldraledighet för lantbrukare – Finns det en problematik? Sveriges lantbruksuniversitet. Agronomprogrammet ekonomi kandidatprogram. https://stud.epsilon.slu.se/4564/1/ekman_et_al_120720.pdf
- Europeiska Jämnställdhetsinstitutet (2020) Jämnställdhetsindex 2020 Sverige ISBN 978-92-9482-460-8 2600-1780. https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/mhag20026sva_002.pdf
- Försäkringskassan (2024). *En historisk översikt av föräldrapenning*. (Korta analyser 2024:2). Försäkringskassan. <https://www.forsakringskassan.se/download/18.55c9e2a718ec99c311a46/1713244153025/en-historisk-oversikt-av-foraldrapenning-korta-analyser-2024-2.pdf>
- Försäkringskassan (2025). *Det som är bra delar man lika på*. <https://www.forsakringskassan.se/privatperson/foralder/det-som-ar-bra-delar-man-lika-pa> [2025-03-30]
- Gillberg, F. (2020). Kvinnors upplevelse av att driva eget företag samtidigt som att vara mamma – en kvalitativ intervjustudie. (“Kvinnors upplevelse av att driva eget företag samtidigt som att vara mamma”) Linnéuniversitetet. Psykologi kandidatprogram. [Microsoft Word - Felicia Gillberg C uppsats 2PS60E HT20.docx](https://www.forsakringskassan.se/privatperson/foralder/det-som-ar-bra-delar-man-lika-pa)
- Gård och Djurhälsan (2025) *Genomsnittligt kvalitetsutfall för nötkreatur slaktade under 2024*. Gård och Djurhälsan. <https://www.gardochdjurhalsan.se/wp-content/uploads/2019/06/Kvalitetsutfall-helar-2024-NOT.pdf>
- Håkansson, A. (2021). *Bilden av ett jämställt föräldraskap – ur ett utredningspolitiskt perspektiv*. Lunds universitet. Sociologiska institutionen. <https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=9074204&fileId=9074209>
- Jordbruksaktuellt (2011), föräldraledighet – långt ifrån självklart, <https://www.ja.se/?p=39522&pt=110&m=http://www.ja.se/?p=39522&pt=110&m=34333433> 2011-12-10 [2025-04-01]
- KLS (2025). [Faktablad] KLS. <https://www.kls.se/media/j0gdlxgb/kvalitetsnotering-noet-lamm-202522.pdf>

Lantbrukarnas Riksförbund (2024) *Halvera regelbördan!* Lantbrukarnas Riksförbund.
2024-03-03 <https://www.lrf.se/nyheter/halvera-regelbordan/> [2025-05-15]

Länsstyrelsen Västra Götaland (2023) *Normer*. <https://www.informationsverige.se/sv/om-sverige/individens-rattigheter-och-skyldigheter/normer.html> [2025-04-01]

Nationella sekretariatet för genusforskning (1999). *Kön eller genus?*
Nationella sekretariatet för genusforskning.
<https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/81576/Kon-eller-Genus.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Quisumbing, A., Cole, S., Elias, M., Faas, S., Galiè, A., Malapit, H., Meinzen-Dick, R.,
Myers, E., Seymour, G., Twyman, J. (2023)
Measuring women's empowerment in agriculture: innovations and evidence
Glob. Food Secur., 38 (2023), Article 100707, [10.1016/J.GFS.2023.100707](https://doi.org/10.1016/J.GFS.2023.100707)

Sivertsen, M. & Rohdin, A. (2021). *Genusroller på diversifierade lantbruk- stereotypiska roller på lantbruksbranschen*. Sveriges lantbruksuniversitet.
Agronomprogrammet ekonomi kandidatprogram. [Rohdin et al 210606.pdf](#)

Skatteverket (u.å.) *Inkomst av näringsverksamhet*. Skatteverket.
<https://www.skatteverket.se/foretag/drivaforetag/foretagsformer/enskildnaringverksamhet/inkomstavnaringsverksamhet.4.361dc8c15312eff6fd2b612.html>

Skatteverket (u.å.) *Aktiebolag*. Skatteverket.
<https://www.skatteverket.se/foretag/drivaforetag/foretagsformer/aktiebolag.4.5c13cb6b1198121ee8580002546.html>

Statens jordbruksverk (2015). *Jordbruksmarkens ägarstruktur i Sverige*. (Statistik från Jordbruksverket, Statistikrapport 2015:03). Statens jordbruksverk.
<https://jordbruksverket.se/download/18.514d3694172cce07237d7f1d/1592782253936/201503..pdf>

Statens jordbruksverk (2024). *Jordbruksföretag och företagare 2023*. (JO0106). Statens jordbruksverk. https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2024-03-21-jordbruksforetag-och-foretagare-2023?utm_source=h-Sammanfattning [2025-03-30]

Svenskt Näringsliv (2023). *Varför driver så få kvinnor företag i Sverige?* Svenskt Näringsliv.
https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/966xaz_rappor

t varfor driver sa fa kvinnor foretag webbpdf 1204220.html/Rapport Varfor driver sa fa kvinnor foretag webb.pdf

- Svenskt Näringsliv (2024). *Indikatorer över kvinnors företagande 2024*. Svenskt Näringsliv.
https://www.svensktnaringsliv.se/bilder_och_dokument/rapporter/hs017b_indikatorer_kvinnors_fo_retagande_2024_snpdf_1216941.html/Indikatorer_kvinnors_fo_retagande_2024_SN.pdf
- Svenskt Näringsliv (2025). *Skillnaden i entreprenörskap mellan kvinnor och män*. Svenskt Näringsliv. https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/digital-policy/o3r39x_rapport_skillnaden-i-entreprenorskap-mellan-kvinnor-och-man_webbp_1227530.html/Rapport_Skillnaden+i+entrepren%25C3%25B6rskap+mellan+kvinnor+och+m%25C3%25A4n_webb.pdf
- Stutzer, A. (2004). "The Role of Income Aspirations in Individual Happiness." *Journal of Economic Behavior & Organization* 54(1): 89–109.
<https://doi.org/10.1016/j.jebo.2003.04.003>
- Tabe-Ojong, M. P. Jr., Heckelei, T., Baylis, K., Rasch, S. (2023) Cooperative membership and exposure to role models: Implications for income and asset aspirations. *Journal of Behavioral and Experimental Economics*, vol. 107. 102119. <https://doi.org/10.1016/j.socec.2023.102119>
- Troberg, A., (2020) Svenska lantbrukare tar ut minst pappaledighet. *Land*. 2020-01-17. <https://www.land.se/livet-pa-landet/svenska-lantbrukare-tar-ut-minst-pappaledighet> [2025-04-01]
- Vamvaka, V., Stoforos, C., Palaskas, T., Botsaris, C. (2020). Attitude toward entrepreneurship, perceived behavioral control, and entrepreneurial intention: dimensionality, structural relationships, and gender differences, *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, vol. 9, nr 5. DOI:[10.1186/s13731-020-0112-0](https://doi.org/10.1186/s13731-020-0112-0)
- Villacis, A. H., Bruns, S., Tabé-Ojong, M. P. Jr., Ortega, D. L., Mishra, A. K. (2025). "Gender Dynamics and Aspirational Disparities in Agriculture." *Applied Economic Perspectives and Policy* 47(1): 176–198. <https://doi.org/10.1002/aepp.13486>
- Weisberg YJ, Deyoung CG, Hirsh JB. (2011). Gender Differences in Personality across the Ten Aspects of the Big Five. *Front Psychol*. 2011 Aug 1; 2:178. doi: 10.3389/fpsyg.2011.00178. PMID: 21866227; PMCID: PMC3149680.

Åstebro, T., Herz, H., Nanda, R., Weber, A. R. 2014. "Seeking the Roots of Entrepreneurship: Insights from Behavioral Economics." *Journal of Economic Perspectives* 28 (3): 49–70. DOI:[10 1257/jep.28.3.49](https://doi.org/10.1257/jep.28.3.49)

6.6 Rättskällor

SFS 1979:230 Jordförvärvslag

